

Linie i stacje elektroenergetyczne w środowisku człowieka

INFORMATOR

Aktualizacja rozdziału 5.
**Ochrona środowiska
w świetle obowiązujących przepisów**

WYDANIE 4. AKTUALIZACJA
WARSZAWA 2009

INFORMATOR

**Linie i stacje
elektroenergetyczne
w środowisku człowieka**

WYDANIE 4.

Aktualizacja rozdziału 5.

**Ochrona środowiska
w świetle obowiązujących przepisów**

Polskie Sieci Elektroenergetyczne
Operator S.A.

Warszawa 2009

WSTĘP

Niniejsza wkładka stanowi uaktualnienie rozdziału 5. Informatora pt. „Linie i stacje elektroenergetyczne w środowisku człowieka (Wydanie 4, Warszawa 2008). Przygotowano ją w związku z istotnymi zmianami aktów prawnych regulujących zagadnienia dotyczące procedury lokalizacyjnej przedsięwzięć inwestycyjnych, w tym elektroenergetycznych, a w szczególności kwestie związane z ochroną środowiska w działalności inwestycyjnej. Najistotniejszą zmianą w tym względzie było uchwalenie przez Sejm RP ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz gruntowna zmiana *prawa ochrony środowiska*, a także innych aktów prawnych, które weszły w życie po ukazaniu się wydania 4. Informatora.

W przedstawionym materiale stanowiącym uaktualnienie rozdziału 5. zachowano dotychczasowy układ podrozdziałów, jak również numerację pozycji literaturowych, głównie aktów prawnych, które zawierają informacje o ostatnich uaktualnieniach. W spisie literatury umieszczono 3 nowe pozycje literaturowe (akty prawne), które nie występowały w wydaniu 4.

5. OCHRONA ŚRODOWISKA W ŚWIETLE OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW

5.1. Procedura lokalizacyjna inwestycji elektroenergetycznych – uwagi ogólne

Ochrona środowiska przed oddziaływaniem linii i stacji elektroenergetycznych wysokiego napięcia realizowana jest w Polsce w oparciu o szereg przepisów różnej rangi. Przepisy o podstawowym znaczeniu, określające generalne zasady ochrony, a także prawa i obowiązki wszystkich stron procesu inwestycyjnego zawarte są w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* [81] oraz ustawie z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [94]. Przestrzeganie ustaleń zawartych we wspomnianych ustawach jest obowiązkiem ciężącym na wszystkich uczestnikach procesu inwestycyjnego, zarówno w fazie prognozowania, projektowania, wykonawstwa, jak i eksploatacji.

Analizując zagadnienia związane z procedurą lokalizacyjną inwestycji, w tym z branży elektroenergetycznej, należy zwrócić uwagę na przepisy ustawy *Prawo budowlane* [85] dotyczące fazy realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego, w której kwestie związane z ochroną środowiska są nie mniej istotne niż na etapie prognozowania i projektowania.

W wielu przypadkach spełnienie wymagań dotyczących ochrony środowiska sprecyzowanych w ustawach [78,81,83,85,94] napotyka na liczne problemy, których podstawowym źródłem jest brak niektórych rozporządzeń wykonawczych do wspomnianych aktów prawnych oraz niezbyt obszerne orzecznictwo w tym zakresie.

5.2. Przygotowanie inwestycji elektroenergetycznych

5.2.1. Uwagi ogólne

Jednym z najistotniejszych uwarunkowań określających możliwości realizacji przyszłościowych inwestycji elektroenergetycznych są skutki utraty ważności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych przed 1 stycznia 1995 r. W konsekwencji większość terenów nie posiada takich planów, a jedynym dokumentem planistycznym, jakim dysponują gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ustalenia powyższe wskazują na możliwe i racjonalne kierunki działań zmierzających do zrealizowania w przyszłości planowanych inwestycji elektroenergetycznych, z których większość – na mocy zapisów ustawy [79] – kwalifikowana jest do grupy inwestycji celu publicznego.

Biorąc pod uwagę możliwości ustalenia przeznaczenia terenów, rozmieszczenia inwestycji oraz określenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenów

wynikające z zapisów ustawy [83], należy zwrócić uwagę, że:

- ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy, przy czym:
 - lokalizację inwestycji celu publicznego ustala się w drodze decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego,
 - sposób zagospodarowania terenu i warunki zabudowy dla innych inwestycji ustala się w drodze decyzji o warunkach zabudowy.

Dodatkowo, wprowadzenie w życie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o *przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012* [95] umożliwiło określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu dla niektórych przedsięwzięć elektroenergetycznych, o których mowa w rozporządzeniu [96], w drodze decyzji o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięcia Euro 2012.

Obowiązująca ustawa o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* [83] stanowi zatem, że w przypadku braku planu miejscowego, zmiana zagospodarowania terenu polegająca na realizacji obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych wymagających decyzji o pozwoleniu na budowę, a także zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, wymaga ustalenia warunków zabudowy. Ustalenie to odbywa się w drodze wydania decyzji administracyjnej, podlegającej przepisom *kodeksu postępowania administracyjnego*, jeśli nie stanowi on inaczej.

Projekt decyzji o warunkach zabudowy przygotowuje osoba wpisana na listę izby samorządu zawodowego urbanistów lub architektów (stosownie do zapisów zawartych w art. 60 ust. 4 ustawy [83]). Warto podkreślić, że decyzja o warunkach zabudowy zastępuje w pewnym zakresie plan miejscowy. Jej treść wskazuje przeznaczenie terenu na określony cel i ustala zasady jego zabudowy i zagospodarowania, co stanowi realizację zapisu art. 1 ustawy [83], w myśl którego w zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się na pierwszym miejscu wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury oraz walory architektoniczne i krajobrazowe. Szczególnym przypadkiem jest sytuacja, w której sporządzenie planu miejscowego jest obowiązkowe – wtedy postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia warunków zabudowy zawieszają się do czasu uchwalenia planu (art. 62 ust. 2 ustawy [83]). Obowiązek sporządzenia planu miejscowego może wynikać z ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub z przepisów szczególnych.

5.2.2. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

Ustawa *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [94] wprowadziła szereg daleko idących zmian m.in. w regulacjach dotyczących ochrony środowiska w działalności inwestycyjnej oraz zapewnieniu możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, czyli tzw. „społecznego udziału w projekcie”. Dotyczą one zarówno postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planów (m.in. postępowania przy uchwalaniu planów wojewódzkich oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) i programów (strategiczna ocena oddziaływania na środowisko), jak i postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko umożliwiającego uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanych do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.

Najdalej idące zmiany w stosunku do przepisów obowiązujących do dnia 15 listopada 2008 r., dotyczą systemu ocen oddziaływania na środowisko (OOŚ) oraz kwestii zapewnienia udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie OOŚ (rozdział 2 i 3 ustawy [94]). Poza koniecznością dostosowania polskich przepisów do wymogów prawa wspólnotowego, celowość zmian w tym zakresie była sygnalizowana wielokrotnie. Ustawa [94], w pełni implementująca wspólnotowe Dyrektywy OOŚ wprowadza najistotniejsze zmiany w systemie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć inwestycyjnych, które obejmują:

- wprowadzenie nowej decyzji (administracyjnej) o środowiskowych uwarunkowaniach (zwanej „decyzją środowiskową”),
- możliwość przeprowadzenia ponownej procedury OOŚ na etapie uzyskiwania pozwolenia na budowę,
- wprowadzenie nowego nazewnictwa przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia procedury OOŚ (przedsięwzięcia mogące zawsze lub potencjalnie zawsze oddziaływać na środowisko).

Znowelizowana ustawa *prawo ochrony środowiska* [81] oraz ustawa *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [94] obejmuje także szereg zmian dotyczących:

- zakresu raportu OOŚ poszerzonego o konieczność przedstawienia wariantów alternatywnych wymagających przeanalizowania,
- jawności procedury OOŚ,
- możliwości ponownego przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, udziału społeczeństwa w postępowaniu OOŚ,
- postępowania transgranicznego,

- rezygnacji z zapisów dotyczących wydawania pozwoleń na emitowanie pól elektromagnetycznych i hałasu.

Najistotniejszą zmianą dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia zaliczone na mocy rozporządzenia [67] do grupy inwestycji mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (większość napowietrznych linii elektroenergetycznych) jest przepis zawarty w art. 88 ustawy [94]. Umożliwia on – na podstawie stosownych przepisów – przeprowadzenie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania zmierzającego do:

- wydania decyzji o pozwoleniu na budowę,
- zatwierdzenia projektu budowlanego,
- wydania pozwolenia na wznowienie robót budowlanych.

Skutkiem wprowadzonych zmian możliwe jest dwukrotne przeprowadzanie czasochłonnego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa. Analizując jednak przepisy obowiązujące do lipca 2005 r., należy zauważyć, że kwesta dotycząca dwukrotnego przeprowadzania postępowania w sprawie OOS nie jest zagadnieniem nowym. Konieczność takiego prowadzenia procedury lokalizacyjnej obowiązywała – we wspomnianych przepisach – zarówno na etapie ubiegania się o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (decyzję ULICP), jak i decyzji o pozwoleniu na budowę.

Za istotną zmianę przepisów należy także uznać wymóg uzyskiwania pozwolenia na budowę dla każdego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięcia mogącego negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, dla których do niedawna wystarczające było zgłoszenie właściwemu organowi.

Na mocy zapisów art. 75, ust. 1, ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [94] dla inwestycji liniowych (linie elektroenergetyczne) zaliczonych obligatoryjnie do grupy przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska. Ustawa nakłada również obowiązek objęcia tą decyzją całego przedsięwzięcia realizowanego na obszarze województwa. Należy także mieć na uwadze, że zgodnie z przepisami ustawy [94], przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, nawet jeżeli są one realizowane przez różne podmioty.

Bardzo istotnym elementem zmian wprowadzonych ustawą [94] są uregulowania prawne związane z oceną oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000. Zgodnie bowiem z zapisami zawartymi w art. 59, ust. 2, ustawy [94], jeżeli planowane do realizacji przedsięwzięcie

(np. planowana do wybudowania linia lub stacja elektroenergetyczna) nie kwalifikuje się do grupy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (grupa A lub B) i nie jest bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony, to jeżeli może znacząco oddziaływać na ten obszar, konieczne staje się przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 w ramach postępowania w sprawie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zgodnie z art. 25 ustawy *o ochronie przyrody* [78] do obszarów sieci Natura 2000 zalicza się:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSOP) – ustanowione rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 [62],
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOOS),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej,
- projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 (SOOS) – zgodnie z listą przekazaną przez Rząd RP do Komisji Europejskiej w celu zatwierdzenia,
- potencjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 – obszary, które spełniają kryteria Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej zgłoszone przez organizacje ekologiczne na tzw. „Shadow list”.

Nie ulega wątpliwości, że realizacja wielu elektroenergetycznych inwestycji liniowych przewidywanych do zlokalizowania na terenach zaliczonych do sieci Natura 2000 będzie napotykać na bardzo poważne trudności. W szczególności trzeba zwrócić uwagę na ograniczenia wynikające z przepisów ustawy *o ochronie przyrody* (art. 34 i 35 ustawy [78]). W świetle jej zapisów, w sytuacji gdy przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na realizację planu lub działań mogących znacząco oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszary znajdujące się na liście obszarów specjalnej ochrony ptaków, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. Należy jednakże zauważyć, że w przypadku występowania na obszarze Natura 2000 siedliska lub gatunku o znaczeniu priorytetowym, wspomniane zezwolenie może zostać wydane wyłącznie w celu:

- 1) ochrony zdrowia i życia ludzi,
- 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego,
- 3) uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego,

4) wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

W celu realizacji inwestycji wymagane jest więc wykazanie, że wynika ona z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego. Należy zatem spodziewać się, że procedura taka będzie wyjątkowo trudna i czasochłonna.

Komentując kompleks spraw związanych z decyzją środowiskową (decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach) należy zauważyć, że:

- decyzja środowiskowa wydawana jest na wniosek inwestora, podobnie jak większość decyzji towarzyszących procesowi inwestycyjnemu,
- o wydanie decyzji środowiskowej należy wystąpić przed uzyskaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (np. decyzji ULICP),
- do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej inwestor zobowiązany jest dołączyć, m.in.:
 - raport OOS, w przypadku przedsięwzięć zaliczonych do grupy mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,
 - kartę informacyjną przedsięwzięcia, w przypadku przedsięwzięć zaliczonych do grupy mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz w przypadku przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w sytuacji, gdy na mocy zapisów zawartych w art. 69 ustawy [10], inwestor wystąpił o ustalenie zakresu raportu OOS,
 - dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, albo informację o jego braku, przy czym nie dotyczy to wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć Euro 2012,
- decyzja środowiskowa wymaga uzgodnienia z:
 - organem ochrony środowiska (regionalnym dyrektorem ochrony środowiska), przy czym uzgodnienia wiążą organ wydający decyzję środowiskową,
 - organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS), przy czym opinia nie jest wiążąca dla organu wydającego decyzję środowiskową,
- decyzja środowiskowa wiąże organ wydający decyzję o pozwoleniu na budowę, decyzję o zatwierdzeniu projektu budowlanego, decyzję o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych, decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub decyzję o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012,
- zgodnie z zapisami zawartymi w ustawie [94] organem właściwym do wydania decyzji środowiskowej jest:
 - regionalny dyrektor ochrony środowiska – dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz dla przedsięwzięć realizowanych, choćby w części na terenach zamkniętych, przy czym dla

przedsięwzięć wykraczających poza obszar jednego województwa decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska, na którego obszarze właściwości znajduje się największa część terenu, na którym ma być realizowane przedsięwzięcie, w porozumieniu z zainteresowanymi regionalnymi dyrektorami ochrony środowiska,

- wójt, burmistrz lub prezydent miasta – dla pozostałych przedsięwzięć wymagających uzyskania takiej decyzji, przy czym dla przedsięwzięć wykraczających poza obszar jednej gminy, decyzję wydaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta, na obszarze którego znajduje się największa część terenu, na którym ma być realizowane przedsięwzięcie, w porozumieniu z wójtami, burmistrzami lub prezydentami miast, na których znajduje się pozostała część inwestycji.

5.2.3. Możliwe warianty przygotowywania do realizacji planowanych inwestycji elektroenergetycznych

W zależności od posiadanych przez gminę dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego) możliwe są następujące warianty przygotowywania do realizacji planowanych inwestycji elektroenergetycznych:

Wariant I

Gmina posiada uchwalone studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz uchwalony plan miejscowy (dla terenów, na których planuje się realizację inwestycji).

Stan wyjściowy

Planowane do realizacji przedsięwzięcie jest wprowadzone do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uchwalonego po 01.01.1995 r., poprzez stosowne zapisy w części tekstowej oraz uwidocznione w części graficznej planu.

Kolejne kroki postępowania prowadzące do realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego, to:

- uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- uzyskanie prawa do terenu na cele budowlane poprzez, np. uzyskanie służebności gruntowej lub przesyłu,
- w niektórych przypadkach (gdą obowiązek taki będzie wynikał z treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, na wniosek inwestora lub jeżeli organ właściwy do wydania wspomnianej decyzji, stwierdzi że wniosek o wydanie pozwolenia na budowę nie spełnia wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) przeprowadzenie ponownej

oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na budowę,

- uzyskanie pozwolenia na budowę.

Wariant II

Gmina posiada uchwalone studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, ale nie posiada planu miejscowego (dla terenów, na których planuje się realizację inwestycji).

Stan wyjściowy

Kolejne kroki postępowania prowadzące do realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego są uzależnione od tego, czy planowane do realizacji przedsięwzięcie znajduje swoje odzwierciedlenie w postaci stosownych zapisów w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W zależności od wyników tej analizy można wybrać odpowiedni kierunek działań, co zilustrowano w tabeli 5.1.

Tabela 5.1. Możliwe działania zmierzające do realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego w przypadku, gdy gmina posiada uchwalone studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, ale nie posiada planu miejscowego (dla terenów, na których planuje się realizację inwestycji)

Sprawdzenie czy planowane do realizacji przedsięwzięcie jest ujęte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy			
TAK		NIE	
Procedura sporządzenia planu miejscowego	Procedura uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	Procedura zmiany studium uwarunkowań i wprowadzenie inwestycji do studium	Procedura uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
Procedura uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	Uzyskanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego ¹	Procedura sporządzenia planu miejscowego	Procedura uzyskania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego ¹
Uzyskanie prawa do terenu na cele budowlane (np. uzyskanie służebności gruntowej lub przesyłu)	Uzyskanie prawa do terenu na cele budowlane (np. uzyskanie służebności gruntowej lub przesyłu)	Procedura uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	Uzyskanie prawa do terenu na cele budowlane (np. uzyskanie służebności gruntowej lub przesyłu)
Uzyskanie pozwolenia na budowę	Uzyskanie pozwolenia na budowę.	Uzyskanie prawa do terenu na cele budowlane (np. uzyskanie służebności gruntowej lub przesyłu)	Uzyskanie pozwolenia na budowę.
		Uzyskanie pozwolenia na budowę.	

¹ Dla inwestycji nie zaliczonych do grupy inwestycji celu publicznego można także rozważyć procedurę uzyskania decyzji o warunkach zabudowy, chociaż postępowanie takie wydaje się celowe i możliwe do przeprowadzenia wyłącznie w przypadku inwestycji o charakterze punktowym.

Chociaż jedną z możliwych dróg postępowania zmierzającego do realizacji planowanego przedsięwzięcia jest uzyskanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, to trzeba zwrócić uwagę, że w niektórych przypadkach procedura uzyskiwania tej decyzji, która w zamyśle ustawodawcy miała uprościć i skrócić czas konieczny do uzyskania pozwolenia na budowę, napotyka w praktyce na poważne trudności. Wynikają one przede wszystkim z zapisów zawartych w art. 7 ustawy [84], zgodnie z którym, jeżeli przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymaga zgody jednego z organów wymienionych w treści tego artykułu, to zmiany przeznaczenia gruntów można dokonać wyłącznie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym, że wspomnianej zgody wymaga przeznaczenie na cele nierolnicze użytków rolnych klas I–III o zwartym obszarze przekraczającym 0,5 ha, a także większości użytków rolnych klas IV, V i VI o zwartym obszarze przekraczającym 1,0 ha, to realizacja linii napowietrznej, a tym bardziej stacji elektroenergetycznej na tego rodzaju gruntach, wymaga stosownego zapisu (uchwalenia, bądź zmiany) w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Wariant III

Planowane przedsięwzięcie jest wpisane na listę przedsięwzięć, dla których możliwe jest uzyskanie decyzji o lokalizacji przedsięwzięcia Euro 2012.

Jeżeli planowana inwestycja jest wpisana na listę przedsięwzięć, dla których możliwe jest uzyskanie decyzji o lokalizacji przedsięwzięcia Euro 2012 – niezależnie od treści dokumentów planistycznych gminy – to kroki postępowania prowadzące do realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego, są następujące:

- uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- uzyskanie decyzji o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięcia Euro 2012,
- opracowanie i uzgodnienie projektu budowlanego przedsięwzięcia zgodnie z wymaganiami ustawy *Prawo budowlane* [85],
- uzyskanie prawa do terenu na cele budowlane (np. służebność gruntowa lub przesyłu),
- w niektórych przypadkach (gdzie obowiązek taki będzie wynikał z treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, na wniosek inwestora lub jeżeli organ właściwy do wydania wspomnianej decyzji, stwierdzi że wniosek o wydanie pozwolenia na budowę nie spełnia wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) przeprowadzenie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na budowę,
- uzyskanie pozwolenia na budowę.

Przedstawione wyżej warianty działań zmierzających do realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego wskazują jednoznacznie na istotne znaczenie dwóch dokumentów planistycznych: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dla których podstawowym warunkiem jest ich wzajemna zgodność. Dokumenty te, uwzględniające z mocy prawa ustalenia zawarte w dokumentach planistycznych wyższego rzędu (plan przestrzennego zagospodarowania województwa) stanowią podstawowe narzędzie polityki przestrzennej na szczeblu lokalnym. Lokalizując zatem przedsięwzięcie inwestycyjne celu publicznego należy sprawdzić, czy w planie miejscowym uwzględnione zostały stosowne zapisy planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Pomimo pozornej prostoty i przejrzystości uchwalania wspomnianych wyżej dokumentów planistycznych zapisy ustawowe nie pozostawiają w tym względzie żadnych wątpliwości – tworzenie obu tych dokumentów to proces wielowątkowy i rozciągnięty w czasie, czego potwierdzeniem są zapisy zawarte zarówno w samej ustawie [83], jak i w rozporządzeniu wykonawczym do tej ustawy [59].

5.2.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Podniesienie w ustawie [83] rangi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy powoduje, że brak wspomnianego dokumentu uniemożliwia uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, nawet jeśli dotyczyć ma on terenu przeznaczanego wyłącznie pod określone przedsięwzięcie inwestycyjne. Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest zapis art. 28 ust 1 ustawy [83] w brzmieniu „...*naruszenie zasad sporządzania studium lub planu miejscowego, istotne naruszenie trybu ich sporządzania, a także naruszenie właściwości organów w tym zakresie, powodują nieważność uchwały rady gminy w całości lub części.*”. Oznacza to możliwość uchylecia przez wojewodę w trybie nadzorczym uchwały rady gminy w sprawie przyjęcia studium lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ustalając długookresową politykę przestrzenną gminy, studium określa kierunki działania między innymi: w zakresie przeznaczenia terenów, rozwoju systemów infrastruktury, obszary i zasady ochrony środowiska oraz jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk oraz obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego.

Studium powinno wskazywać między innymi (art. 10 ust. 2 ustawy [83]):

- a) obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- b) obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o zna-

czeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów realizacji celów publicznych o znaczeniu krajowym.

c) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

d) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,

e) obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,

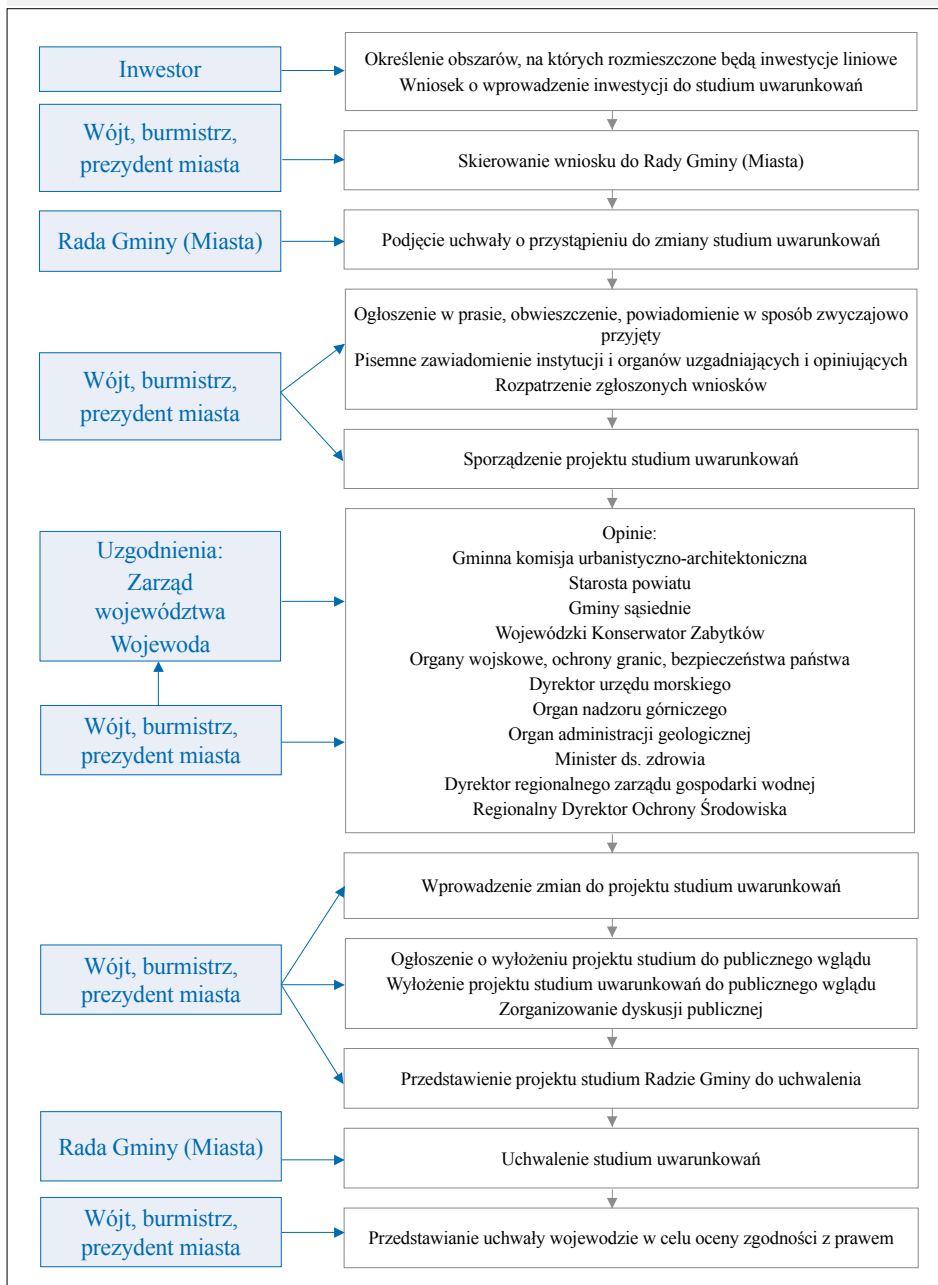
f) granice obszarów zamkniętych i ich stref ochronnych.

Już zatem na etapie sporządzania studium ujawnia się różnorodność działań zmierzających do zabezpieczenia przewidywanych zmian w zagospodarowaniu terenu gminy w związku z planowaną do realizacji inwestycją. Planowane zamierzenia inwestycyjne ujęte w planach zagospodarowania przestrzennego województwa i w programach realizacji celów publicznych o znaczeniu krajowym muszą (pod rygorem nieważności studium) być uwzględnione (pkt. b) w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Wraz z wejściem w życie ostatniej nowelizacji ustawy [83] zasadniczo zmienił się tryb sporządzania studium. Proces uchwalania studium przypomina zestaw działań zmierzających do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Studium nie wymaga opracowania ekofizjografii, a także prognozy skutków środowiskowych, a zmiana istniejącego studium wymaga takiej samej procedury jak jego uchwalenie. Przygotowanie studium nie wymaga też przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Sposób opracowywania studium gminnego przedstawiono schematycznie na rysunku 5.1.

Zaprezentowany schemat działań zmierzających do uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wskazuje jednoznacznie na niewielką rolę inwestora w tworzeniu studium planowanego zamierzenia inwestycyjnego. W praktyce jego działania sprowadzają się do sporządzenia wniosku o wprowadzenie przedsięwzięcia do studium oraz śledzenia – w miarę możliwości – procesu jego uchwalania.

Rys.5.1. Schemat działań zmierzających do uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

5.2.5. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

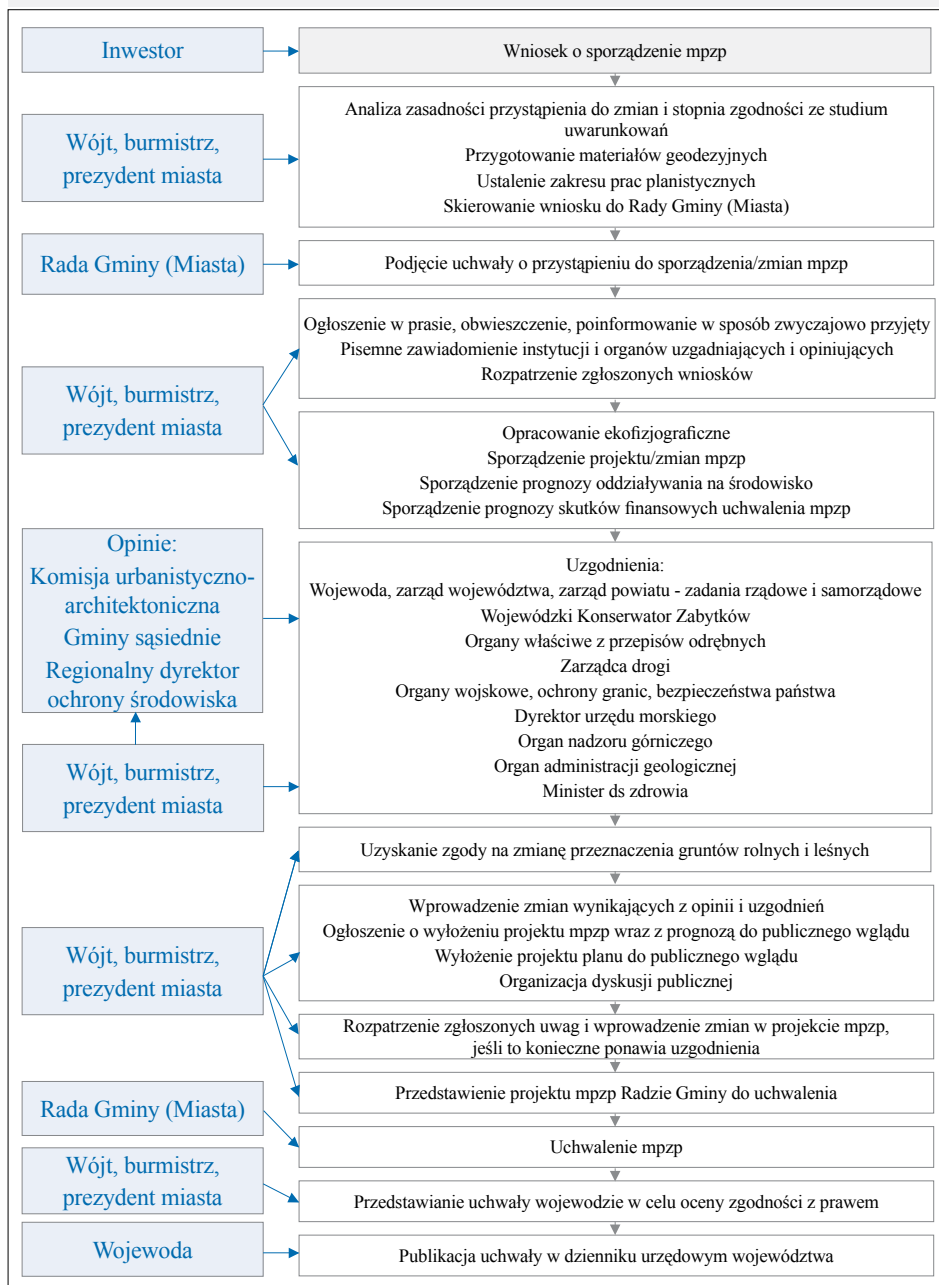
Dotychczasowa praktyka dotycząca lokalizacji inwestycji elektroenergetycznych wskazuje, że istotnym krokiem zmierzającym do realizacji inwestycji elektroenergetycznej jest jej umieszczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, którego ustalenia stanowią treść uchwały rady gminy, a sam plan stanowi przepis gminny. Nie ulega jednak wątpliwości, że uchwalanie planu miejscowego to proces skomplikowany, wielowątkowy i niekiedy bardzo czasochłonny. Świadczy o tym m.in. fakt, że przed przystąpieniem do jego sporządzania obowiązkowo przygotowuje się specjalistyczne opracowanie ekofizjograficzne (zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu [66]), a do planu miejscowego, na mocy wymagań zawartych w art. 46 ustawy [94], w uzasadnionych przypadkach dołącza się strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. Także zakres projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest ściśle określony i wynika z zapisów rozporządzenia [59].

Z punktu widzenia inwestora przedsięwzięcia, istotne wydają się zasady uzgadniania projektu planu miejscowego z przedstawicielami społeczności lokalnych. Ustawa [83] przewiduje, że osoby lub podmioty niezadowolone z zapisów projektu planu miejscowego mogą wnieść uwagi, które mogą być uwzględnione przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub przekazane radzie gminy do rozstrzygnięcia podczas sesji, na której plan będzie uchwalany. Należy podkreślić, że nieuwzględnienie uwag do projektu planu miejscowego nie może być podstawą do zaskarżenia uchwały rady gminy do Sądu Administracyjnego, co istotnie skraca czas konieczny do uchwalenia planu miejscowego.

Zasygnalizowany wyżej wielowątkowy i wielopłaszczyznowy sposób opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zilustrowano na rys.5.2, prezentując strukturę wzajemnych powiązań pomiędzy różnymi organami administracji publicznej w czasie tworzenia planu. Już pobieżna analiza tej struktury wskazuje jednoznacznie – podobnie jak w przypadku studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy – na niewielką rolę inwestora planowanego zamierzenia inwestycyjnego, którego działania sprowadzają się w praktyce do:

- sporządzenia wniosku o wprowadzenie przedsięwzięcia do miejscowego planu,
- działań prowadzonych w ramach postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (projektu planu miejscowego) z udziałem społeczeństwa, o którym mowa w art. 30 ustawy [94].

Rys.5.2. Schemat działań zmierzających do uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

5.2.6. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa

Analizując stopień komplikacji kroków formalno-prawnych przy opracowywaniu zarówno studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak i miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy, warto podkreślić konieczność umieszczenia w obu wspomnianych dokumentach ustaleń zawartych w planie zagospodarowania województwa. Należy bowiem pamiętać, że na poziomie województwa realizowane są opracowania planistyczne o charakterze regionalnym, z których najistotniejszym jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa, integralnie związany ze strategią rozwoju województwa, kreującą kierunki rozwoju i zagospodarowania społeczno-gospodarczego regionu.

Procedura uchwalania planu zagospodarowania przestrzennego województwa jest złożonym procesem planistycznym, wymagającym szeregu uzgodnień dokonywanych na różnych szczeblach. Rola inwestora przedsięwzięcia o znaczeniu ponadlokalnym sprowadza się do przygotowania i złożenia wniosku o wprowadzenie inwestycji celu publicznego do planu wojewódzkiego (lub zmiany planu wojewódzkiego). Dalszy bieg procedury odbywa się już bez udziału inwestora wnioskowanego przedsięwzięcia, natomiast jego rola może sprowadzać się jedynie do monitorowania przebiegu poszczególnych etapów uchwalania planu.

Należy podkreślić, że plan zagospodarowania przestrzennego województwa nie ma charakteru powszechnie obowiązującego prawa lokalnego, jednakże jest dokumentem wiążącym w działaniach administrację publiczną, o czym świadczą zapisy zawarte w art. 39 ust. 3 pkt 3 ustawy [83] w brzmieniu „...w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz określa się w szczególności rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym...”.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia

się wszystkie inwestycje celu publicznego, w tym także elektroenergetyczne, zapisane w stosownych dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra oraz sejmik wojewódzki (art. 39 ust. 5 ustawy [83]). Jest więc oczywiste, że wprowadzenie określonego zadania inwestycyjnego, jako inwestycji celu publicznego, do planu zagospodarowania przestrzennego województwa jest wygodną ścieżką lokalizacyjną stworzoną potencjalnym inwestorom przedsięwzięć celu publicznego. Potwierdza to także zapis zawarty w art. 47 ust. 2 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* [83], który stanowi, że „...*Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju określa uwarunkowania, cele i kierunki zrównoważonego rozwoju kraju oraz działania niezbędne do jego osiągnięcia, a w szczególności:4) rozmieszczenie obiektów infrastruktury technicznej i transportowej.....o znaczeniu międzynarodowym i krajowym...*”. Za sporządzenie koncepcji oraz okresowych raportów o stanie zagospodarowania kraju odpowiada Rada Ministrów, przedkładając je do uchwalenia Sejmowi. Uchwalony dokument stanowi podstawę do sporządzenia programów zawierających zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym. Programy te powinny być przyjęte przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia po zaopiniowaniu przez sejmiki samorządowe województw. W tym właśnie trybie wspomniane wyżej obiekty (infrastruktura techniczna) z mocy prawa mogą być uwzględnione w planach zagospodarowania przestrzennego województwa.

5.2.7. Uzyskiwanie pozwolenia na budowę

Jak już wspomniano, uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę dla większości inwestycji elektroenergetycznych, w szczególności linii i stacji elektroenergetycznych, zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jest możliwe na podstawie stosownych zapisów zawartych w miejscowym planie zagospodarowania terenu lub ostatecznej decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego lub – dla niektórych przedsięwzięć (wyspecyfikowanych w rozporządzeniu [96]) – decyzji o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięcia Euro 2012. Dla wspomnianych przedsięwzięć konieczne jest też posiadanie ostatecznej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Dla przedsięwzięć nie zaliczonych do inwestycji celu publicznego, podstawą do ubiegania się o pozwolenie na budowę może być także ostateczna decyzja o warunkach zabudowy oraz decyzja środowiskowa, jeżeli jej uzyskanie było wymagane prawem.

Warunkiem koniecznym ubiegania się o wydanie pozwolenia na budowę jest opracowanie projektu budowlanego oraz złożenie stosownego wniosku wraz z decyzją o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzją środo-

wiskową, jeżeli była ona wymagana. Zakres, treść i formę projektu budowlanego określają postanowienia art. 34, ust. 3 ustawy [85]. Ponadto, co jest niezwykle istotne, pozwolenie na budowę może być wydane jedynie temu, kto posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, o czym świadczą stosowne tytuły prawne lub oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane. Przy budowie linii napowietrznych oznacza to konieczność posiadania:

- zgody właścicieli (użytkowników) nieruchomości na przeprowadzenie linii po określonej, zaprojektowanej trasie,
- prawa do terenu koniecznego do posadowienia słupów.

Warto zauważyć, że uzyskanie prawa do terenu dla przewidywanej do realizacji linii elektroenergetycznej o długości kilkunastu czy kilkudziesięciu kilometrów, przebiegającej przez tereny kilku gmin, jest zadaniem trudnym i czasochłonnym.

W przypadku budowy czy rozbudowy stacji elektroenergetycznej, inwestor najczęściej dzierżawi lub wykupuje konieczny do zajęcia teren, co czyni zadość wymaganiom przepisów i czasami wiąże się z koniecznością uzyskania decyzji o wyłączeniu gruntów z produkcji rolniczej. Ustalenie ceny za przejmowany pod budowę (lub rozbudowę) teren odbywa się drogą negocjacji – często na podstawie operatu szacunkowego – pomiędzy sprzedającym i kupującym, przy czym po osiągnięciu porozumienia strony zawierają notarialną umowę kupna-sprzedaży.

Uzyskanie prawa do dysponowania terenem na cele budowlane w przypadku budowy linii napowietrznych jest znacznie trudniejsze, gdyż wymaga przede wszystkim zgody właścicieli gruntów na lokalizację na ich terenie słupów linii. W każdym indywidualnym przypadku lokalizacja słupa powoduje pewne ograniczenia w użytkowaniu terenu. W szczególności dotyczy to gruntów wykorzystywanych rolniczo, gdzie słupy stanowią pewne utrudnienie w korzystaniu z mechanicznego sprzętu rolniczego (kombajny, ciągniki itd.). Dotychczasowa praktyka wskazuje, że za umiejscowienie słupa na gruncie rolniczym inwestor wypłaca jego właścicielowi (lub użytkownikowi) jednorazowe odszkodowanie ryczałtowe.

Należy wspomnieć, że w pewnych przypadkach inwestor zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania za zmianę wartości użytkowej gruntu, przez który prowadzona będzie linia. Dotyczy to, np. sytuacji przekwalifikowania działki budowlanej na nieruchomość (teren) o innym przeznaczeniu. Inwestor wypłaca też odszkodowanie za ustanowienie tzw. służebności gruntowej lub przesytu w pasie terenu pod linią. Zawierając z właścicielem terenu, nad którym przebiegać będą przewody linii napowietrznej, umowę cywilno-prawną o ustanowieniu służebności gruntowej lub przesytu¹, inwestor z jednej strony uzyskuje wymagany przez prawo budowlane tytuł prawny do terenu, a z drugiej zabezpiecza sobie prawo do wykonywania zabiegów eksploatacyjnych w okresie eksploatacji linii. Wynagrodzenie za

ustanowienie służebności gruntowej ustalane jest w drodze negocjacji pomiędzy użytkownikiem działki a inwestorem przy współdziałaniu licencjonowanych rzeczoznawców majątkowych.

Wydanie pozwolenia na budowę kończy procedurę lokalizacyjną i upoważnia do rozpoczęcia robót budowlanych, których przebieg powinien być zgodny z zapisami zawartymi w ustawie [85].

5.3. Procedura lokalizacyjna przedsięwzięć inwestycyjnych z branży elektroenergetycznej w świetle zapisów zawartych w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

5.3.1. Klasyfikacja przedsięwzięć

Z punktu widzenia działań inwestora zmierzających do uzyskania stosownych decyzji administracyjnych oraz czasu koniecznego do ich otrzymania, istotne znaczenie ma klasyfikacja przedsięwzięć inwestycyjnych. Wiąże się ona bezpośrednio z koniecznością sporządzenia tzw. **raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko** (raport OOS), który stanowi jeden z najistotniejszych elementów **postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko** (postępowania OOS) planowanego przedsięwzięcia.

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [94] wprowadza podział na dwie grupy przedsięwzięć:

Grupa A – Planowane przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, **wymagające** sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko²;

Grupa B – Planowane przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko **może być wymagany**³.

Szczegółową klasyfikację inwestycji kwalifikowanych do jednej z grup A lub B precyzuje rozporządzenie [67]. W przypadku inwestycji elektroenergetycznych, grupa A, tj. planowane przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, obejmuje:

- stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne, o napięciu znamionowym wynoszącym nie mniej niż 220 kV, o długości nie mniejszej niż 15 km (§ 2, ust.1, pkt 6 rozporządzenia [67]),
- natomiast do grupy B, tj. przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko może być wymagany, zaliczono:
- stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne,

² Odpowiednik przedsięwzięć wymienionych w Aneksie I do Dyrektywy 337/85 Unii Europejskiej.

³ Odpowiednik przedsięwzięć wymienionych w Aneksie II do Dyrektywy 337/85 Unii Europejskiej.

o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV, niezaliczone do grupy A (§ 3, ust.1, pkt 7 rozporządzenia [67]).

Taka klasyfikacja powoduje, że obowiązek sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć zaliczonych do grupy B nie jest obligatoryjny, lecz uzależniony od stanowiska właściwego organu, który w formie postanowienia rozstrzyga o braku obowiązku lub o konieczności sporządzenia raportu, przy czym w tym drugim przypadku stosowne postanowienie określa też zakres takiego raportu. Warto zauważyć, że jeżeli obowiązek sporządzenia raportu OOS jest obligatoryjny (grupa A), a także gdy w przypadku przedsięwzięć zaliczonych do grupy B właściwy organ rozstrzygnie o konieczności sporządzenia raportu OOS, to planowane do realizacji przedsięwzięcie podlega procedurze oceny oddziaływania na środowisko (procedura OOS) z udziałem społeczeństwa.

5.3.2. Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko

Jak już wspomniano, przygotowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest istotną częścią procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (procedura OOS). Zakres raportu, określony w art. 66 ustawy [94] powinien obejmować:

- 1) opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
 - a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji,
 - b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych,
 - c) przewidywane wielkości emisji wynikające z funkcjonowania planowanego przedsięwzięcia,
- 2) opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia,
- 3) opis analizowanych wariantów, w tym wariantu:
 - a) wariantu proponowanego przez wnioskodawcę oraz racjonalnego wariantu alternatywnego,
 - b) wariantu najkorzystniejszego dla środowiska wraz z uzasadnieniem jego wyboru,
- 4) określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów, w tym również w wypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- 5) uzasadnienie wybranego przez wnioskodawcę wariantu, ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko, w szczególności na ludzi, zwierzęta, rośliny, powierzchnię ziemi, glebę, wodę, powietrze, klimat, dobra materialne, dobra kultury, krajobraz oraz wzajemne oddziaływanie między tymi elementami,

6) opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, wynikające z:

- a) istnienia przedsięwzięcia,
- b) wykorzystywania zasobów środowiska,
- c) emisji,

oraz opis metod prognozowania, zastosowanych przez wnioskodawcę,

7) opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

8) jeżeli planowane przedsięwzięcie jest związane z użyciem instalacji, porównanie proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy [81],

9) wskazanie, czy dla planowanego przedsięwzięcia konieczne jest ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania oraz określenie granic takiego obszaru, ograniczeń w zakresie przeznaczenia terenu, wymagań technicznych dotyczących obiektów budowlanych i sposobów korzystania z nich,

10) przedstawienie zagadnień w formie graficznej,

11) analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem,

12) przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

13) wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano opracowując raport,

14) streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie,

15) nazwisko osoby lub osób sporządzających raport,

16) źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.

Należy przy tym zauważyć, że raport oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko powinien uwzględniać oddziaływanie przedsięwzięcia na etapach jego realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Warto także zwrócić uwagę, że uwzględniając specyfikę przedsięwzięć elektroenergetycznych, wnioskodawca – zgodnie z art. 69, ust. 1 ustawy [94] – przed wystąpieniem z wnioskiem o wydanie decyzji środowiskowej dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, zamiast raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, może złożyć do regionalnego dyrektora ochrony środowiska (RDOŚ) kartę informacyjną przedsięwzięcia wraz

z wnioskiem o ustalenie zakresu raportu. W przypadku pozostałych przedsięwzięć zakres raportu określa wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Należy podkreślić, że ustalenie zakresu raportu jest obowiązkowe, w przypadku gdy przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko.

Do zapytania o zakres raportu wnioskodawca dołącza informacje o planowanym przedsięwzięciu zawarte w tzw. karcie informacyjnej przedsięwzięcia, zawierającej w szczególności dane o:

- 1) rodzaju, skali i usytuowaniu przedsięwzięcia,
- 2) powierzchni zajmowanej nieruchomości, a także obiektu budowlanego oraz dotychczasowym sposobie ich wykorzystywania i pokryciu szatą roślinną,
- 3) rodzaju technologii,
- 4) ewentualnych wariantach przedsięwzięcia,
- 5) przewidywanej ilości wykorzystywanej wody, surowców, materiałów, paliw oraz energii,
- 6) rozwiązaniach chroniących środowisko,
- 7) rodzajach i przewidywanej ilości wprowadzanych do środowiska substancji lub energii przy zastosowaniu rozwiązań chroniących środowisko,
- 8) możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- 9) obszarach podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* [78], znajdujących się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia.

Organ, określając zakres raportu może, kierując się usytuowaniem, charakterem i skalą oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, odstąpić od niektórych⁴ wymagań co do zawartości raportu oraz od wymagania opisu przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia. Może też zrezygnować z wymagań dotyczących przeanalizowania w raporcie OOS możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem oraz przedstawienia propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji.

W przypadku przedsięwzięcia, które polega na budowie linii napowietrznej, właściwy organ (art. 70 ustawy [94]) po zasięgnięciu opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, wydaje postanowienie ustalające zakres raportu.

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest interdyscyplinarnym dokumentem o charakterze eksperckim, który wykonywany jest na zlecenie inwestora przez specjalistów z dziedziny ochrony środowiska, wspomaganym – stosownie do rodzaju analizowanego przedsięwzięcia – przez fachowców z różnych dziedzin.

5.3.3. Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Działania zmierzające do oceny oddziaływania na środowisko określonego przedsięwzięcia inwestycyjnego mają charakter procedury o dość szeroko zakrojonych ramach. Takie podejście do oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia inwestycyjnego oznacza, że **raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko** jest tylko fragmentem działań zmierzających w konsekwencji do gruntownego przeanalizowania jego potencjalnego wpływu na środowisko. Dlatego w ustawie *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [94] mówi się zatem konsekwentnie o **postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko** (postępowanie OOS), którego jednym z elementów jest sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Artykuł 61 ust. 2 ustawy [94] stanowi ponadto, że postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przeprowadza organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Postępowanie to ma charakter wielowątkowego, dynamicznego procesu, w ramach którego określa się, analizuje oraz ocenia (art. 62 ust.1 ustawy [94]):

- 1) Bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia na:
 - a) środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi,
 - b) dobra materialne,
 - c) dobra kultury,
 - d) wzajemne oddziaływanie między wymienionymi wyżej czynnikami,
 - e) dostępność do złóż kopalin;
- 2) Możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania na środowisko;
- 3) Wymagany zakres monitoringu;
- 4) W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 określa się, analizuje oraz ocenia oddziaływanie przedsięwzięć na obszary Natura 2000, biorąc pod uwagę także skumulowane oddziaływanie przedsięwzięcia z innymi przedsięwzięciami.

5.4. Uzyskiwanie decyzji o pozwoleniu na budowę dla linii lub stacji elektroenergetycznej w przypadku, gdy planowane przedsięwzięcie jest ujęte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego

5.4.1. Uwagi wstępne

Zaprezentowane poniżej działania wskazują drogi postępowania prowadzące do uzyskania pozwolenia na budowę przedsięwzięcia inwestycyjnego w przypadku, gdy gmina posiada studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz uchwalony na jego podstawie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w którym ujęte jest planowane do zrealizowania przedsięwzięcie inwestycyjne.

Działania inwestora w przedmiocie uzyskania pozwolenia na budowę zależą od tego, czy dla planowanego do realizacji przedsięwzięcia konieczne jest uzyskanie decyzji środowiskowej i w konsekwencji przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Decyduje o tym kwalifikacja przedsięwzięcia dokonana na podstawie zapisów zawartych w rozporządzeniu [67] oraz inne uwarunkowania (np. oddziaływanie przedsięwzięcia na obszary Natura 2000), o których mowa w art. 59 ust. 2 ustawy [94].

5.4.2. Działania zmierzające do uzyskania pozwolenia na budowę dla inwestycji, dla których przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane

Po sporządzeniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko inwestor składa do właściwego organu wnioski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Po przeprowadzeniu przez właściwy organ postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i wydaniu decyzji środowiskowej inwestor składa do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej (starosta, a w niektórych przypadkach wojewoda) wniosek o wydanie pozwolenia na budowę.

Zgodnie z zapisami art. 32 ustawy [85] pozwolenie na budowę obiektu budowlanego może być wydane po uprzednim:

- 1) przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000⁵;
- 2) uzyskaniu przez inwestora, wymaganych przepisami szczególnymi, pozwoleń, uzgodnień lub opinii innych organów.

Przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego właściwy organ sprawdza (art. 35 ustawy [85]):

- 1) zgodność projektu budowlanego z ustaleniami miejscowego planu za-

⁵ Postępowanie to prowadzone jest na etapie wydawania decyzji środowiskowej, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z zapisami ustawy [94]. W uzasadnionych przypadkach postępowanie to może być wymagane po uzyskaniu decyzji środowiskowej ale przed złożeniem wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę.

gospodarowania przestrzennego, a także wymaganiami ochrony środowiska, w szczególności określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, o której mowa w art. 71 ust. 1 ustawy [94],

2) zgodność projektu zagospodarowania działki lub terenu z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi;

3) kompletność projektu budowlanego i posiadanie wymaganych opinii, uzgodnień, pozwoleń i sprawdzeń oraz informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Po spełnieniu wszystkich wymagań właściwy organ wydaje decyzję o pozwoleniu na budowę.

Poza ustaleniami zawartymi w decyzji o pozwoleniu na budowę inwestora wiążą także wymagania sprecyzowane w decyzji środowiskowej dołączanej do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę. W decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na inwestora mogą zostać nałożone obowiązki (art. 82 ustawy [94]) w zakresie:

- zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a także wykonania kompensacji przyrodniczej,
- ograniczenia transgranicznego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia inwestycyjnego w ramach postępowania zmierzającego do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę,
- przedstawienia w określonym terminie analizy porealizacyjnej o sprecyzowanym zakresie (dla przedsięwzięć, dla których sporządza się raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko).

W analizie porealizacyjnej dokonuje się porównania ustaleń zawartych w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z rzeczywistym jego oddziaływaniem na środowisko i działaniami podjętymi w celu jego ograniczenia.

Szerszego komentarza wymagają zapisy dotyczące ewentualnej konieczności przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia. Zgodnie z zapisami zawartymi w art. 88 ustawy [94] ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwolenie na budowę (powtórna ocena OOŚ) przeprowadza się m.in. w przypadku, gdy właściwy organ stwierdzi, że we wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę zostały dokonane zmiany w stosunku do wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W takim przypadku organ właściwy do wydania pozwolenia na budowę stwierdza, w drodze pos-

tanowienia, obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (drugi raport OOS), określając jednocześnie zakres tego raportu. Jednocześnie organ ten wydaje postanowienie o zawieszeniu postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę do czasu zakończenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Po zakończeniu scharakteryzowanych wyżej procedur właściwy organ wydaje inwestorowi decyzję o pozwoleniu na budowę, przy czym fakt wydania tej decyzji właściwy organ podaje do publicznej wiadomości.

5.4.3. Działania zmierzające do uzyskania pozwolenia na budowę dla inwestycji, dla których przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest wymagane

W przypadku przedsięwzięć, dla których postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest wymagane, pozyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę nie sprawia na ogół kłopotów. Po uzyskaniu wymaganych przepisami szczególnymi pozwoleń, uzgodnień lub opinii, inwestor składa do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej (starosta, a w niektórych przypadkach wojewoda) wniosek o wydanie pozwolenia na budowę, a organ rozpoczyna postępowanie zmierzające do wydania tej decyzji. Przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego właściwy organ sprawdza (art. 35 ustawy [85]):

- 1) zgodność projektu budowlanego z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a także wymaganiami ochrony środowiska,
- 2) zgodność projektu zagospodarowania działki lub terenu z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi,
- 3) kompletność projektu budowlanego i posiadanie wymaganych opinii, uzgodnień, pozwoleń i sprawdzeń oraz informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Po spełnieniu wszystkich wymagań właściwy organ wydaje decyzję o pozwoleniu na budowę, przy czym fakt wydania tej decyzji właściwy organ podaje do publicznej wiadomości.

5.5. Uzyskiwanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o pozwoleniu na budowę dla linii lub stacji elektroenergetycznej w przypadku, gdy planowane przedsięwzięcie nie jest ujęte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego

5.5.1. Uwagi wstępne

Zaprezentowane poniżej działania wskazują drogę zmierzającą do realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego w przypadku, gdy gmina nie posiada aktualnego planu miejscowego dla terenów, na których planuje się realizację inwestycji, a lokalizacja inwestycji jest możliwa na podstawie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego⁶.

Działania inwestora zmierzające do uzyskania pozwolenia na budowę zależą od tego, czy dla planowanego do realizacji przedsięwzięcia konieczne jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i w konsekwencji przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko z udziałem społeczeństwa. Decyduje o tym kwalifikacja przedsięwzięcia dokonywana w oparciu o zapisy zawarte w rozporządzeniu [67] oraz inne uwarunkowania (np. oddziaływanie przedsięwzięcia na obszary Natura 2000), o których mowa w art. 59 ust. 2 ustawy [94].

5.5.2. Uzyskiwanie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz pozwolenia na budowę dla linii lub stacji elektroenergetycznej w przypadku, gdy postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia oraz uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagane

Warunkiem koniecznym wystąpienia do właściwego organu z wnioskiem o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (decyzji ULICP) jest posiadanie przez inwestora decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli jest ona wymagana. Jak już wspomniano decyzja ta wydawana jest po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko z udziałem społeczeństwa, którego nieodłącznym etapem jest sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Punktem wyjścia procedury lokalizacyjnej jest wystąpienie inwestora do właściwego organu (wójt, burmistrz lub prezydent miasta) z wnioskiem o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Zgodnie z zapisami art. 52, ust. 1 ustawy [83] wniosek taki powinien zawierać:

- 1) określenie granic terenu objętego wnioskiem, przedstawionych na kopii mapy zasadniczej lub, w przypadku jej braku, na kopii mapy katastralnej, przyjętych do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, obejmujących teren,

⁶ Przeważającą część przedsięwzięć elektroenergetycznych (linie i stacje elektroenergetyczne) zaliczyć można na mocy zapisów art. 6, pkt. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami [79] do grupy inwestycji celu publicznego,

którego wniosek dotyczy i obszaru, na który ta inwestycja będzie oddziaływać, w skali 1:500 lub 1:1.000, a w przypadku inwestycji liniowych, w skali 1:2.000;

2) charakterystykę inwestycji, obejmującą:

a) określenie zapotrzebowania na wodę, energię oraz sposobu odprowadzania lub oczyszczania ścieków, a także innych potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, a w razie potrzeby również sposobu unieszkodliwiania odpadów,

b) określenie planowanego sposobu zagospodarowania terenu oraz charakterystyki zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym przeznaczenia i gabarytów projektowanych obiektów budowlanych, przedstawione w formie opisowej i graficznej,

c) określenie charakterystycznych parametrów technicznych inwestycji oraz dane charakteryzujące jej wpływ na środowisko.

Właściwy organ w postępowaniu zmierzającym do wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dokonuje analizy:

1) warunków i zasad zagospodarowania terenu oraz jego zabudowy, wynikających z przepisów odrębnych,

2) stanu faktycznego i prawnego terenu, na którym przewiduje się realizację inwestycji.

Po przeprowadzeniu stosownego postępowania, w ramach którego projekt decyzji uzgadniany jest z organami, o których mowa w art. 53, ust. 4 ustawy [83], właściwy organ wydaje inwestorowi decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, która stanowi podstawę do ubiegania się o pozwolenie na budowę.

Jak już wspomniano, zgodnie z zapisami art. 32 ustawy [85] pozwolenie na budowę obiektu budowlanego może być wydane po uprzednim:

1) przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, jeżeli jest ona wymagana przepisami ustawy [94],

2) uzyskaniu przez inwestora, wymaganych przepisami szczególnymi, pozwoleń, uzgodnień lub opinii innych organów.

Przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego właściwy organ sprawdza (art. 35 ustawy [85]):

1) zgodność projektu budowlanego z zapisami zawartymi w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, a także wymaganiami ochrony środowiska, w szczególności określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, o których mowa w art. 71 ust. 1 ustawy [94],

2) zgodność projektu zagospodarowania działki lub terenu z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi,

3) kompletność projektu budowlanego i posiadanie wymaganych opinii,

uzgodnień, pozwoleń i sprawdzeń oraz informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Po spełnieniu wszystkich wymagań właściwy organ wydaje decyzję o pozwoleniu na budowę.

Poza ustaleniami zawartymi w decyzji o pozwoleniu na budowę inwestora wiążą także wymagania sprecyzowane w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dołączanej do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę. W decyzji środowiskowej na inwestora mogą zostać nałożone obowiązki (art. 82 ustawy [94]) w zakresie:

- zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a także wykonania kompensacji przyrodniczej,
- ograniczenia transgranicznego oddziaływania na środowisko w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia inwestycyjnego w ramach postępowania zmierzającego do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę,
- przedstawienia w określonym terminie analizy porealizacyjnej o sprecyzowanym zakresie (dla przedsięwzięć, dla których sporządza się raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko).

W analizie porealizacyjnej dokonuje się porównania ustaleń zawartych w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko oraz działaniami podjętymi w celu jego ograniczenia.

Fakt wydania decyzji o pozwoleniu na budowę właściwy organ podaje do publicznej wiadomości.

5.5.3. Uzyskiwanie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz pozwolenia na budowę dla linii lub stacji elektroenergetycznej w przypadku, gdy postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia oraz uzyskanie decyzji środowiskowej nie jest wymagane

W przypadku, gdy postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia nie jest wymagane, działania zmierzające do uzyskania pozwolenia na budowę inwestor rozpoczyna od złożenia wniosku o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Zgodnie z zapisami art. 52, ust.1 ustawy [83] wniosek taki powinien zawierać:

- 1) określenie granic terenu objętego wnioskiem, przedstawionych na kopii mapy zasadniczej lub, w przypadku jej braku, na kopii mapy katastralnej, przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, obejmującej

teren, którego wniosek dotyczy obszaru, na który ta inwestycja będzie oddziaływać, w skali 1:500 lub 1:1000, a w stosunku do inwestycji liniowych – w skali 1:2000;

2) charakterystykę inwestycji, obejmującą:

a) określenie zapotrzebowania na wodę, energię oraz sposobu odprowadzania lub oczyszczania ścieków, a także innych potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, a w razie potrzeby również sposobu unieszkodliwiania odpadów,

b) określenie planowanego sposobu zagospodarowania terenu oraz charakterystyki zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym przeznaczenia i gabarytów projektowanych obiektów budowlanych, przedstawione w formie opisowej i graficznej,

c) określenie charakterystycznych parametrów technicznych inwestycji oraz dane charakteryzujące jej wpływ na środowisko.

Właściwy organ w postępowaniu związanym z wydaniem decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dokonuje analizy:

1) warunków i zasad zagospodarowania terenu oraz jego zabudowy, wynikających z przepisów odrębnych;

2) stanu faktycznego i prawnego terenu, na którym przewiduje się realizację inwestycji.

Po przeprowadzeniu stosownego postępowania, w ramach którego projekt decyzji uzgadniany jest z organami, o których mowa w art. 53, ust. 4 ustawy [83], właściwy organ wydaje inwestorowi decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Po otrzymaniu decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, a także po uzyskaniu wymaganych przepisami szczególnymi pozwoleń, uzgodnień lub opinii, inwestor składa do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej (starosta, a w niektórych przypadkach wojewoda) wniosek o wydanie pozwolenia na budowę, a organ rozpoczyna postępowanie zmierzające do wydania tej decyzji. Przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego właściwy organ sprawdza (art. 35 ustawy [85]):

1) zgodność projektu budowlanego z zapisami zawartymi w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, a także wymaganiami ochrony środowiska,

2) zgodność projektu zagospodarowania działki lub terenu z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi,

3) kompletność projektu budowlanego i posiadanie wymaganych opinii, uzgodnień, pozwoleń i sprawdzeń oraz informacji dotyczącej bezpieczeństwa

i ochrony zdrowia.

Po spełnieniu wszystkich wymagań właściwy organ wydaje decyzję o pozwoleniu na budowę.

5.6. Konflikty społeczne wokół inwestycji, a polskie prawodawstwo

5.6.1. Uwagi ogólne

Praktycznie każda większa inwestycja generuje konflikt interesów. Najczęściej rozwija się on pomiędzy inwestorem a lokalną społecznością, której przedstawiciele dążą do zachowania „czystego” i „spokojnego” środowiska w miejscu zamieszkania i wypoczynku. Bywa jednak i tak, że projektowana inwestycja generuje konflikty pomiędzy władzami samorządowymi a społecznością lokalną. Dzieje się tak np. w przypadku inwestycji infrastrukturalnych, takich jak: wysypiska odpadów, kompostownie, spalarnie, oczyszczalnie ścieków czy inwestycje w infrastrukturze drogowej i elektroenergetycznej.

Podjęcie decyzji w warunkach konfliktu jest zadaniem trudnym i dlatego też wymaga stosowania odpowiednich procedur. Jedną z nich jest procedura oceny oddziaływania na środowisko (procedura OOS), której zadaniem jest dostarczenie niezbędnych informacji organom przygotowującym rozstrzygnięcia administracyjne. Odbywać się to powinno przy aktywnym zaangażowaniu społeczeństwa w proces podejmowania decyzji, gdyż zgodnie z zapisami zawartymi w art. 29 ustawy [94] „każdy ma prawo składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa”. Procedura oceny oddziaływania na środowisko stanowiąca część postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest zatem instrumentem umożliwiającym prowadzenie prewencji i kompleksowej polityki ochrony środowiska, kierującej się zasadą zrównoważonego rozwoju. Pozwala ona m.in. na:

- określenie rodzajów i skali ewentualnych zagrożeń związanych z planowaną działalnością człowieka,
- porównanie alternatywnych rozwiązań,
- zidentyfikowanie możliwych do zastosowania działań minimalizujących oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko.

Ocena oddziaływania na środowisko (OOS) jest zatem procedurą, która pozwala na obiektywne ostrzeżenie przed popełnieniem błędów, a także procesem umożliwiającym ochronę zasobów naturalnych, przeciwdziałającym degradacji środowiska i chroniącym zdrowie ludzi. Prawidłowo prowadzona procedura OOS może przyczynić się do lepszego tworzenia warunków rozwoju ekonomicznego i społecznego, w tym także do ochrony dóbr kultury.

W krajach posiadających wieloletnią tradycję stosowania procedury OOS (Francja, Włochy, Kanada) regulacje prawne w tym zakresie wyrażają tendencje

gwarancji udziału społeczeństwa we wspomnianej procedurze OOS na jak najwcześniejszym etapie – najczęściej w fazie prognozowania inwestycji. Stosowany w Polsce w latach dziewięćdziesiątych model podejmowania decyzji administracyjnych był natomiast zupełnie inny. Utrwała wypracowaną przez dziesięciolecia tradycję wzajemnego wetowania się i narzucania ustalonych, najczęściej przez inwestora, rozwiązań. Model ten często rodził frustrację społeczną i był główną przyczyną podziału na dwie strony konfliktu (My i Oni). Pomimo formalnych pozorów demokracji, skutkowało przy realizacji szeregu inwestycji narastaniem agresji i niejednokrotnie prowadziło do konfliktów, wielokrotnie długotrwałych i o znacznych rozmiarach.

Niedocenywanie zagadnień konsultacji społecznych na etapie prowadzenia procedury OOS wydaje się być główną przyczyną generowania ostrych w formie konfliktów społecznych. Ujawniają się one zarówno w fazie postępowania administracyjnego, jak i co gorsze, w fazie realizacji inwestycji, kiedy rozstrzygnięcie wielu kluczowych kwestii ze względów technicznych i ekonomicznych, nie jest już możliwe.

Procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, rozumiana jako system wspomaganie decyzji, może dostarczyć informacji o rzeczywistym rozmiarze konfliktów i przyczynić się do uczynienia procesu podejmowania decyzji racjonalnym i przejrzystym, tak dla przedstawicieli inwestora, jak i dla społeczeństwa. W przypadku zaistnienia konfliktu, u podstaw którego leży subiektywizm w ocenie skutków środowiskowych przedsięwzięcia, konieczny wydaje się udział zainteresowanych stron w procesie podejmowania decyzji. Ma on na celu zebranie wszystkich informacji niezbędnych dla podejmujących decyzję, jak również umożliwienie wszystkim zainteresowanym stronom demokratycznej kontroli nad procesem decyzyjnym. Należy podkreślić, że tylko przez aktywne ich uczestnictwo w procesie podejmowania decyzji mogą ujawnić się realne alternatywy, rzeczywiste wzajemne interesy i parametry oceny stosowane przez wszystkich uczestników procesu decyzyjnego.

Doświadczenia wielu krajów wskazują, że metody stosowane w procedurach OOS okazują się najskuteczniejsze w warunkach charakteryzujących się ogólną gotowością i przyzwyczajeniem, tak decydentów jak i zainteresowanych grup (w tym inwestora), do rozmów przy jednym stole, gdzie po przeanalizowaniu problemu – mając na uwadze odmienne punkty widzenia – dąży się do znalezienia rozwiązania możliwego do zaakceptowania przez wszystkich zainteresowanych.

Krajowe uregulowania prawne, tj. ustawa *prawo ochrony środowiska* w brzmieniu sprzed 14 listopada 2008 r. nie nakładała na żadnym z etapów procedury lokalizacyjnej wymogu konsultowania rozwiązań (tak lokalizacyjnych, jak i technicznych) przedsięwzięcia inwestycyjnego z przedstawicielami społeczeństwa. Dopiero wprowadzenie w życie w ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu*

informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [94], podkreśliło wagę konsultacji społecznych oraz jednoznacznie określiło rolę i miejsce społeczeństwa w sprawach dotyczących ochrony środowiska. Niemniej jednak analiza obecnie istniejących uregulowań prawnych i wynikające stąd potencjalne konsekwencje wieloetapowego procesu odwoławczego skłaniać powinny zarówno inwestora, jak również organy administracji publicznej, do prowadzenia konsultacji społecznych już na etapie sporządzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji wraz z ujęciem oddziaływania skumulowanego – jeśli takie występuje. Za bezwzględnie konieczne uznać natomiast należy prowadzenie takich konsultacji na etapie wprowadzania przedsięwzięcia inwestycyjnego do planów miejscowych oraz w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

5.6.2. System ocen oddziaływania na środowisko w świetle ustawy *prawo ochrony środowiska* oraz ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*

W odniesieniu do obowiązujących w latach dziewięćdziesiątych uregulowań prawnych, rozwiązania zawarte w ustawie *prawo ochrony środowiska* [81], zdaniem niektórych specjalistów, nie stanowiły skutecznego narzędzia w rozstrzyganiu konfliktów społecznych wokół inwestycji mających istotny wpływ na stan środowiska naturalnego. Zapisy ustawy *prawo ochrony środowiska* obowiązującej do 14 listopada 2008 r. nie realizowały bowiem zasady uspołecznienia podejmowania decyzji w zakresie ochrony środowiska. Udział społeczny w podejmowaniu decyzji, czasem nazywany konsultacjami społecznymi, zapisy ustawy sprowadzały jedynie do możliwości składania uwag i wniosków, które organ administracji publicznej przygotowujący decyzję administracyjną powinien rozpatrzyć przed jej wydaniem. Co więcej, ustawa ta nie wprowadzała praktycznie żadnych mechanizmów ograniczających uznaniowość przy podejmowaniu decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska. Zdaniem części specjalistów wywodzących się z kręgów ekologicznych, zasadnicze mankamenty fragmentów ustawy *prawo ochrony środowiska* obowiązującej do 14 listopada 2008 r. [81] poświęconych udziałowi społeczeństwa w podejmowaniu decyzji administracyjnych, obejmowały:

- wyłączenie ze stosowania w procedurze OOŚ niektórych artykułów kodeksu postępowania administracyjnego,
- ograniczenie dostępu organizacji ekologicznych do procedury OOŚ prowadzonej z udziałem społeczeństwa,
- likwidację instytucji niezależnego biegłego z zakresu ocen oddziaływania,

- zbyt krótki termin na składanie uwag i wniosków (21 dni), co zmusza do ciągłego śledzenia tablic informacyjnych w urzędach i jest istotnym utrudnieniem działalności np. organizacji społecznych zainteresowanych daną gminą, ale nie posiadających w niej swojej siedziby czy swoich przedstawicieli,
- tylko w przypadku, gdy siedziba właściwego organu mieści się na terenie innej gminy niż gmina właściwa miejscowo ze względu na przedmiot ogłoszenia, podanie do publicznej wiadomości odbywa się także przez ogłoszenie w prasie regionalnej lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub w miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot ogłoszenia,
- brak uprawnienia jednostek pomocniczych samorządu, tj. komitetów osiedlowych i sołectw do uczestnictwa w postępowaniu OOS na prawach stron,
- uznaniowość przeprowadzenia rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa, co może w wielu przypadkach skutkować rezygnacją z jej przeprowadzenia.

Dopiero ustawa z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [94] określiła zasady udziału społeczeństwa w sprawach dotyczących ochrony środowiska, wskazując, że:

- każdy ma prawo do składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa,
- organy administracji właściwe do wydania decyzji lub opracowania projektów dokumentów – w określonych ustawą przypadkach – zapewniają możliwość udziału społeczeństwa odpowiednio przed wydaniem tych decyzji lub ich zmianą oraz przed przyjęciem tych dokumentów lub ich zmianą.

Wspomniana ustawa [94] określiła również zasady udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji wskazując, że:

- przed wydaniem i zmianą decyzji wymagających udziału społeczeństwa organ właściwy do ich wydania, bez zbędnej zwłoki, podaje do publicznej wiadomości informacje o:
 - przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
 - wszczęciu postępowania w sprawie OOS,
 - przedmiocie decyzji, która ma być wydana w sprawie,
 - organie właściwym do wydania decyzji oraz organach właściwych do wydania opinii i dokonania uzgodnień,
 - możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do publicznego wglądu,
 - możliwościach, sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 21-dniowy termin ich składania,

- organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków,
- terminie i miejscu rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa, o której mowa w art. 36 ustawy [94], jeżeli ma być ona przeprowadzona,
- postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.

Uwagi i wnioski osób zainteresowanych planowaną do realizacji inwestycją mogą być wnoszone:

- w formie pisemnej,
- ustnie do protokołu,
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym.

5.7. Problemy ochrony środowiska podczas budowy obiektów elektroenergetycznych

Zgodnie z ustaleniami zawartymi w art. 75 ustawy [81] „... w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych...”.

Doświadczenia z realizacji szeregu przedsięwzięć inwestycyjnych z branży elektroenergetycznej wskazują, że proces budowy linii czy stacji elektroenergetycznej nie pociąga za sobą istotnych uciążliwości dla środowiska.

Usunięcie roślinności z powierzchni terenu przeznaczanego pod budowę oraz z otaczającego obszaru będącego często w użytkowaniu publicznym, budowa dróg dojazdowych i fundamentów pod słupy linii, to główne źródła ujemnych wpływów w procesie budowy. Praca koparek oraz specjalistycznego sprzętu służącego do wznoszenia konstrukcji wsporczych czy naciągu przewodów nie stanowi zwykle zagrożenia dla środowiska, jakkolwiek na trasie linii oraz w jej pobliżu dochodzi najczęściej do zniszczenia, choćby częściowego, upraw rolnych.

Znacznie większym obciążeniem dla środowiska jest budowa linii na obszarach leśnych czy gęsto zadrzewionych. Konieczność użycia ciężkiego sprzętu przeznaczanego do wycinki, usunięcia, czy transportu wyciętych drzew sprawia, że możliwe są zniszczenia nie tylko okolicznego drzewostanu, lecz także wąskich dróg czy duktów leśnych.

W każdym jednak przypadku wykonawca linii zobowiązany jest, bądź do pokrycia kosztów wszystkich wyrządzonych szkód, bądź do ich naprawienia. Zobowiązanie to obejmuje również całkowitą rekultywację terenu po zakończeniu budowy. Dotyczy to w szczególności terenów rolniczych zlokalizowanych pod nowo wybudowaną linią napowietrzną, gdzie inwestor wypłaca pełne odszkodowanie za zniszczenia upraw związane z budową linii. Odszkodowania te, których

oszacowania i wyceny dokonują uprawnieni rzeczoznawcy majątkowi, wypłacane są na zasadzie obowiązujących w tym względzie przepisów.

W wyniku przyjęcia określonych rozwiązań projektowych, których poprawność sprawdza się w toku procedury oceny oddziaływania na środowisko, możliwe jest uznanie inwestycji za nieszkodliwą dla ludzi i środowiska.

5.8. Oddawanie do użytkowania linii i stacji elektroenergetycznych najwyższych napięć w świetle zapisów zawartych w ustawie *prawo ochrony środowiska*

Zgodnie z zapisami zawartymi w ustawie *prawo ochrony środowiska* [81] oddanie instalacji⁷ do użytkowania może być, w niektórych przypadkach, poprzedzone koniecznością uzyskania pozwolenia ekologicznego. Realizując zadania kompleksowej ochrony środowiska uznano bowiem, że korzystanie ze środowiska wykraczające poza ramy korzystania powszechnego może być, w drodze ustawy, obwarowane obowiązkiem uzyskania pozwolenia ustalającego w szczególności zakres i warunki tego korzystania, wydanego przez właściwy organ ochrony środowiska. Tak więc nowo zbudowany lub zmodernizowany obiekt budowlany, zespół obiektów lub instalacja nie mogą być oddane do użytku, jeżeli nie spełniają następujących wymagań ochrony środowiska:

- 1) nie wykonano wymaganych przepisami lub określonych w decyzjach administracyjnych środków technicznych chroniących środowisko,
- 2) nie zastosowano odpowiednich rozwiązań technologicznych, wynikających z ustaw lub decyzji,
- 3) nie uzyskano wymaganych decyzji określających zakres i warunki korzystania ze środowiska,
- 4) nie dotrzymywane są, wynikające z mocy prawa standardy emisyjne oraz określone w pozwoleniu ekologicznym warunki emisji.

Ponadto, art. 76, ust. 3 ustawy [81] stanowi, że „...nowo zbudowany lub zmodernizowany obiekt budowlany, zespół obiektów lub instalacja nie mogą być eksploatowane, jeżeli w okresie 30 dni od zakończenia rozruchu nie są dotrzymywane wynikające z mocy prawa standardy emisyjne albo określone w pozwoleniu warunki emisji, ustalone dla fazy po zakończeniu rozruchu...”.

Uznając, że niektóre instalacje mogą w trakcie eksploatacji wprowadzać do środowiska substancje i energie o poziomach wyższych niż dopuszczalne, prawo ochrony środowiska nakazuje w takich przypadkach uzyskanie od organu ochrony środowiska pozwolenia ekologicznego. Pozwoleniami objęto instalacje powodujące (art. 180 ustawy [81]):

- 1) wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- 2) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,

3) wytwarzanie odpadów.

W przypadku eksploatacji napowietrznych linii elektroenergetycznych pozwolenia tego rodzaju nie są wymagane. Dla oddawanych do użytkowania stacji elektroenergetycznych najwyższych napięć zakres wymaganych pozwoleń obejmować może pozwolenie na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi oraz pozwolenie na wytwarzanie odpadów.

Wydawanie pozwoleń odbywa się na wniosek prowadzącego instalację, a jego zawartość precyzuje art. 184 ustawy *prawo ochrony środowiska* [81].

5.9. Zasady użytkowania terenu w otoczeniu linii napowietrznych i stacji elektroenergetycznych

Jak wykazują zarówno obliczenia teoretyczne, jak i liczne dane pomiarowe w otoczeniu linii napowietrznych najwyższych napięć eksploatowanych w kraju występują obszary, w których natężenie pola elektrycznego przekracza wartość 1 kV/m. Pole elektryczne o natężeniu przekraczającym 10 kV/m, a także pole magnetyczne o natężeniu powyżej 60 A/m występuje wyłącznie w pobliżu przewodów linii, a więc w obszarach niedostępnych dla ludzi.

Jednym z najistotniejszych problemów analizowanych w kontekście zasad użytkowania terenów w otoczeniu linii napowietrznych jest możliwość lokalizacji budynków, w szczególności mieszkalnych, w sąsiedztwie linii elektroenergetycznej. Jak już wspomniano w poprzednich rozdziałach Informatora, rozporządzenie [64] nakazuje ograniczenie natężenia pola elektrycznego na obszarach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową do wartości 1 kV/m. Mimo, że przy projektowaniu linii wybiera się taką jej trasę, aby zabudowa mieszkaniowa nie występowała w pobliżu linii, to jej powstania w przyszłości nie da się czasami wykluczyć. W związku z tym, w uzasadnionych przypadkach w otoczeniu linii elektroenergetycznej, wzdłuż jej trasy, należy liczyć się z możliwością utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania w trybie art. 135 ustawy [81].

Jak już wspomniano we wcześniejszych fragmentach opracowania, granice takiego obszaru, ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenu powinny wynikać z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko sporządzonej dla konkretnej, projektowanej⁸ linii napowietrznej. Należy raz jeszcze podkreślić, że utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania ma za zadanie z jednej strony zabezpieczenie podstawowych interesów inwestora (właściciela linii), z drugiej zaś – niedopuszczenie do potencjalnych konfliktów pomiędzy przyszłymi inwestorami obiektów budowlanych (w tym w szczególności budynków mieszkalnych) planowanych do realizacji w bezpośrednim sąsiedztwie linii.

Należy zauważyć, że utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania w oto-

⁸ Dla linii przekazanej do użytkowania – z analizy porealizacyjnej, a dla linii istniejącej z przeglądu ekologicznego, jeśli sporządzenie takiego było wymagane w trybie ustawy [81].

czeniu linii napowietrznej nie wyklucza możliwości lokalizacji budynków w tym obszarze, jakkolwiek wydaje się konieczne, by lokalizację obiektów budowlanych w obszarze ograniczonego użytkowania uzgadniać każdorazowo z właścicielem linii. Inwestorzy budynków mieszkalnych powinni bowiem pamiętać, że zgodnie z zapisami zawartymi w §11 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie [58] „...Budynek z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi powinien być wznoszony poza zasięgiem zagrożeń i uciążliwości określonych w przepisach odrębnych, przy czym dopuszcza się wznoszenie budynków w tym zasięgu pod warunkiem zastosowania środków technicznych zmniejszających uciążliwość poniżej poziomu ustalonego w tych przepisach bądź zwiększających odporność budynku na te zagrożenia i uciążliwości, jeżeli nie jest to sprzeczne z warunkami ustalonymi dla obszarów ograniczonego użytkowania, określonych w przepisach odrębnych..”.

Zagadnienie lokalizacji obiektów budowlanych pod liniami napowietrznymi lub w bezpośrednim ich sąsiedztwie od wielu lat budzi uzasadnione kontrowersje. Powoduje to, że projektanci starają się unikać nadmiernych zbliżeń linii do obiektów budowlanych, a właściciele linii niechętnie uzgadniają lokalizacje jakiegokolwiek zabudowy w sąsiedztwie linii napowietrznej.

Poza problemami związanymi z lokalizacją budynków w obszarze działania pola elektromagnetycznego, wytwarzanego przez linie przesyłowe wysokiego napięcia, nie istnieją żadne inne istotne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów położonych pod liniami napowietrznymi. Użytkowanie w sąsiedztwie linii przesyłowej takich urządzeń jak: wielkogabarytowe maszyny rolnicze, deszczownie, opryskiwacze, pastuchy elektryczne jest dopuszczalne i nie stwarza żadnego zagrożenia dla ich obsługi, pod warunkiem przestrzegania określonych zasad ich eksploatacji w tych szczególnych warunkach. Uziemianie części metalowych tych urządzeń i sytuowanie pastuchów elektrycznych pod linią w taki sposób, by unikać równoległego z linią prowadzenia długich odcinków ich przewodów – to sposoby zapewniające całkowicie bezpieczne użytkowanie wspomnianych wyżej urządzeń w pobliżu linii przesyłowych. Szczegóły techniczne i zasady prowadzenia linii elektroenergetycznych w miejscach skrzyżowań czy zbliżeń z deszczownikami i opryskiwaczami zostały określone (p.29) w nieobowiązującej już normie [48].

W kontekście problemów związanych z użytkowaniem terenów usytuowanych pod liniami i w sąsiedztwie stacji elektroenergetycznych, w szczególności zaś terenów rolniczych należy stwierdzić, że:

- **możliwe jest wykorzystywanie terenów położonych bezpośrednio pod liniami do wszelkiego rodzaju upraw polowych; nie istnieją w tym względzie żadne ograniczenia,**

- zachowanie elementarnej ostrożności przy zbliżaniu się do linii oraz konstrukcji słupów przy korzystaniu (w szczególności pod przewodami linii) z maszyn służących do mechanicznej uprawy roli (kombajny, ciągniki, siewniki itp.) zapewnia pełne bezpieczeństwo pracy,
- budując linię inwestor musi zadbać, by w każdej sytuacji zachowana została określona w przepisach minimalna odległość pomiędzy przewodami linii, a elementami pracujących maszyn⁹ czy urządzeń.

⁹ Gabaryty obecnie eksploatowanych maszyn rolniczych zapewniają w każdym przypadku zachowanie bezpiecznej odległości od przewodów linii.

- [48] PN-E-05100-1:1998 Elektroenergetyczne linie napowietrzne. Projektowanie i budowa. Linie prądu przemiennego z przewodami roboczymi gołymi.
- [58] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Dz. U. nr 75, poz. 690 ze zmianami: Dz. U. z 2003 r, nr 33, poz. 270; z 2004 r. nr 109, poz. 1156; z 2008 r. nr 201, poz. 1238 oraz z 2009 r. nr 56, poz. 461.
- [59] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dz. U. nr 164, poz. 1587.
- [62] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Dz.U. nr 229, poz. 2313.
- [64] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Dz. U. nr 192, poz. 1883.
- [66] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych. Dz. U. nr 155, poz. 1298.
- [67] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Dz.U. z 2004 r. nr 257 poz. 2573 ze zmianami: Dz.U. z 2005 r. nr 92, poz. 769; z 2007 r. nr 158, poz. 1105.
- [78] Ustawa z dnia 16 kwietnia.2004 r, o ochronie przyrody. Dz. U. nr 92, poz. 880. ze zmianami: Dz.U z 2005 r. nr 62, poz. 861, nr 113, poz. 954, nr 130, poz. 1087; z 2007 r. nr 75, poz. 493, nr 176, poz. 1238, nr 181, poz. 1286; z 2008 r. nr 154, poz. 958, nr 199, poz.1227, nr 201, poz. 1237; z 2009 r. nr 18, poz. 97 oraz nr 92 poz.753.
- [79] Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. nr 261 poz. 2603 ze zmianami: Dz. U. z 2004 r. nr 281 poz. 2782; z 2005 r. nr 130, poz. 1087, nr 169, poz. 1420, nr 175, poz. 1459; z 2006 r. nr 104, poz. 708, nr 220, poz. 1600 i 1601; z 2007 r. nr 69, poz. 468, nr 173, poz. 1218; z 2008 r. nr 59, poz.369, nr 220, poz.1412; z 2009 r. nr 19, poz. 100, nr 42, poz. 335 i 340 oraz nr 98, poz. 817.
- [81] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Tekst jednolity Dz.U. z 2008 r. nr 25 poz. 150 ze zmianami: Dz.U. z 2008 r. nr 111 poz. 708,